

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 23. Ipsi Nazarenis spectantibus se de illorum Christus eripit manibus, dum eum deorsum cogitant præcipitare: cum hoc Deo sit proprium, præclariora sua opera facere in oculis inimicorum, qui nec ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](#)

quod suam Dominus ostenderit potentiam in eo, quod, cum cum iam essent precipitati, vires illis ademerit, non solum quibus cum precipitarent, sed nec eum valenter detinere, modo ut illis spectantibus per medium illorum transueret, non ut pusillatius fugiendo, nec brachiorum motibus resistendo, sed gressu modesto, velut potens Dominus, qui quicunque placet animo, faciebat, sieque illos deerebat: superum sancte super plenum, quo Deus castigat animam: quia sicut Deo presente nullum potest malum, sic illo absente nullum potest adesse bonum, ut die Luna diximus.

Similiter dicere possumus suam in hoc Chistum demonstrasse potentiam, in eo quod Deo maxime proprium esse cognoscitur; qui cum coram suis disponit in iuris eo modo, ut ipsimet haec attentissimo contuentes audire, nondum manus viresque non habeant, sed nec ipsis permittat, ut vel minima cogitatio subeat: in manu tale quid audiendi, vel impediendi, iuxta illud quod Dominus in Iob, locutus de diabolo, eiusque ministris atque afflicis sub figura certi, quod ipso spectatore & tem attenuatus ac studiosius considerante, laquo captiuum comprehendenderem, velut pilato homo plicem, suspensum attrahit: In oculis suis quasi horum ceterorum est enim. Hoc luce clarius nobis constat in historia Moysi, in qua res quadam accidit omnem supradictam admirationem. Moysi in Aegyptio patriarcha Joseph de regno, si quis bene natus esset. Post aliquot annorum curriculum hunc cedat in thronum natus Rex qui iusti beneficis ingratuus, delerivolum de terra memoriam Josephi: in eum fine in Hebreo te proponit aduersarium opponere populo, de familia Josephi cuncte fratrum oriundo. Recet Josephus, quod Regem aderit magus Aegyptius, pridicantis, breui puerum in lucem edendum ex Hebreis, qui si in perfectam adolescentiam extaret, Aegyptium bellum daret imperium. Hoc Regem perculit vehementer praefagum, quando circa generale conuocata concilium: ut intelligatur, quod tanto malo congruens darent remedium, & quomodo callida distimulatione populum periret Hebraeum: Venite sapientes & primamus eum &c. ne addatur nimis nostris, expugnatisque nobis egridiatur de terra. Hinc illam capit adeo inhumaniam conclusionem, qua obsecraticibus precipit Aegyptius, quotiescumque mulieres Hebraeas conuocarent pastuentes, ipso punctione prodeunte ad auras, si masculum notarent, continuo profocarent, quod illis

„§. 23. Ipsa Nazarenus spectansibus de ilorum Christus eripit manibus, dum eum dorsum cogitant precipitare: cum hoc Deus sit proprium, praedicatora sua opera facere in oculis inimicorum, qui nec illa possint impedire.

Opinantur aliqui quod illis se Christus reddidissent inuisibilem, specie quadam cœcitatibus, quam illorum oculis offudit, ut eum minimè cognoscerent. De hac disputat D. August. & ait quod Graci illam dicant *αρπάσσει*, ipse vero *Anidenia*, que species est cœcitatibus, qua sic videntis disponuntur oculi, ut cum res habeat sibi præsentes, non tamen agnoscat: *Graci* habent *αρπάσσει*, quo *magus* significant, si dici posset, *anidenia* que facit non vidiri, non omnino, sed quod non est opes. Tali, credi ipse, p. *tevilli* sunt cœcitate *Sodomita*: *A* minimo usque ad maximum omnes percussit cœctate. Cum enim se inuitu videbent, dominum tamen *Lot*, cuiusque ostium inuenire minimè potuerunt obtenebrari. Talis specie cœcitate percussu Dominus Regis Syriae milites, qui capturi venerant cliseum nec absimili Iudeos, quo die illum lapidare festinabat, ut dicat Evangelista: *Abscondit se Iesus*, & exiui de templo. Non absoluere se occultauit, sed eorum oculis, ut eum videntes non iam agnoscerent; eo planè modo, quo se duobus discipulis cunctibus in Emmaus abscondit quod D. Lucas sic expoint: *Oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent*, de quo ex professio D. Aug.

Arbitrantur alij, non eo modo contingisse, sed

erat facile factus: cum vero nec hoc pro ratione suae cederet publico pietate cunctis præcipit, ne quocumque recens natos Hebreorum pueros flumine demergetur, ad eius executionem nem omnem suam impendit industriam, adhibentque potentiam. Nascitur Moyses, quem domini perutinestre detinunt occulæ parentes. Cum vero diutius eum non pessime abscondere, regis amicitatem veriti, statuit pia mater puerum scilicet tempore conclusum fluui commutare: quo decurso aquatum, super vndas fluente, Regis filia Pharaonis Princeps ad oram fluminis obambians, scilicet aduentus, illam præcipit ex aquis attollit, apertaque præsumit Hebreum vagientem, quem nutritus mandat in oculis Patri sui Pharaonis: & non obstatibus premisis omnibus, puerum regalis educat deliciis, & quasi proprium curat filium. Accedit die quædam, ut puer collaudens proprium pueri capiti imponeret diademata: quod tenellus puer manibus decerpens, in terram denicit, pedibusque talcat de lignans. Admirant omnes pueri facinus, magum Rex confusi predictum, & de portento interrogat: cui ille, Domine mi Rex, puer, de quo predixi tibi, quod Aegyptum esset euerteret imperium, ille est, quem tot alii deliciis: vnde per totam ceperit hoc verbum Aegyptum ducari: ita ut & ipse Moyses, omninoque hoc intelligenter Israëlite: quocirca, teste D. Stephanio, crederet opem induit, quod Moyses illos à Pharaonis esset seruitute liberatus: Exstimator autem intelligens fratres, quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis. Quid expedier, ut agat Pharaon non fidelis illo calu premonitus? Quam in illo poterat negotio perdere puerum, illum nihilominus coram se detinet in palatio, eiusque velierem procurat educationem & sicutque cuncta disponit Deus ut ipse nutritus illum qui suum erat delectus imperium, euan premonitus. Nec non illi tribus preceptores in omni scientia versatissimos, qui puerum his omnibus imbuerent, ita ut abunde in omni studio literarum esset promonitus: Instrutus in omni scientia Aegyptiorum, insuper & viro & altero nutritus anno, usque dum quadragesimum ageret annum, ut a lofophus, & in arte bellicâ optimè instrutus dux ab illo exercitus sui coura Aethiopum crearetur: quid est hoc? quod adeo serio premonitus, ut puer illo regnum suum euerendum, nedium illum alat, & coram se incolorem seruet adolescentem, sed & ipse iuuenem militarisbus pra-

fecit copis imperatorem? Hoc seito, quæcumque Deus vult, coram oculis suis aliquid habebis, nec illud videbis & si videtis, cum sit illud quod tibi adseret ruinam, non tam agnosces, quantumlibet hoc tibi dicatur, inpletum: Isa. 6: turque illud quod per Ieriam dixit: Claude oct. 9: los vestros, & sequitur illud, quod Dominus ait: Mat. 13: Videntes non videant, & audiientes non intelligant. D. Hieronymus contra errores, Ioannis Hierosol. novam huic veritati proferit confirmationem, eo ipso quod contendit probare, quod Re. ad Pa. surrexit futura est in eadem carne, qua vivimus, eadem secundum substantiam, mutata secundum T. I. qualitates, probans quod Christi corpus idem fuerit; errori respondet Origenis, & Ioannis Episcopi Hierosolymitanus, qui corpus esse dicebant aetrum: quia: Ianus clausi intravit, & eumus ab oculis Cleopatra, &c. Ait autem D. Hieron. Quod ab oculis repente evanuit vermine. IV. Dei est, non umbra, & phantasma. Aliquam & ratione res, ut precipitare de supercilie montu, & insinuare inter medios, id est clausus est de manib[us] coram, illus in. Numquid iuxta Marcionem dicere possumus, quod ideo naturam eius inphantasma fuerit, quoniam contra naturam, qui tenebatur, clausus est: Quod magus, hoc Dominus non licet: Apoll. min. Tyanus scribitur, cum ante Diuinum staret in consistorio, repente non comparuisse, sicut magus fecit, virtute diabolica. Si ergo possit illud in alieno corpore diabolus, Dominus idem in proprio non poterit? Erat (inquit) Apollonius Tyaneus. Pythagorus philos phys, & Rhodi viri, floruit sub V. saeculo. Plutarchus illum affectus Ciceronis, Cæsarique concili ipulum: Cuius vitam Philostatus scripsit in natu & fab. lamentum plenam, sicut enim magna ex parte fuisse proditur, ut celebrem aliquem magnum philosophum haberent Gentiles: quem Christo Salvatori mundi operarentur, & veram iraculam diuina, falsis dialeticisque magis huius signis exterminatae, Roma louii magni fuit in precio, &c. Poterat videlicet vita deo puto noster corpus suum reddere in ista, plena licet in castello Emmaus, (inquit D. Hier.) illa, fabulosa dicitur a deo ipsius agnitione non fuisse, & sic sit, quod ait Evangelium: Omnis coram senectus, &c. Et postmodum: Aperi sunt oculi eorum. Cognoscere eum, & non cognoscere oculorum fuit, non eum quod videbatur. Valete humor quidam phreneticum occupans illi noctiam afferre presentem: Claram est, quod hoc ipse Deus possit melius efficere. Ref. ut ibidem D. Hieron. nullata fabulosa, quæ Gentiles ut veteriora credebant,

548 **HOMILIA VIGESIMAPRIMA DE PROPHETIS IN PATRIA.**

de Carneade qui quædam demonstrabat, ita i.
distincta viderentur, & de lynceo, ex quibus
dilucile probat, non fuisse Christo impossibile,
quo suam declarare potentiam, medium transi-
ret per circumstantes Nazarenos, ipsi etiam
spectantibus, & eorum cum ingredi: Iannu-
clausis, ut necclesie non sit, dicere, Christum
habuisse corpus plasmaticum, vel æternum, sed
cum verum esset corpus, in illo poterat ista
mirabilia operari. Si namque Centiles de homini-
bus figura crediderint, quid hoc adeo multum,
hac omnia esse credibilia, de Deo homine, cum
sit ipsa veritas.

L64 Cælesti pando mysterium, quod considerate
soleo, ut quibusdam respondeam, à quibus im-
possibilis illa indicatur historia, quam totum no-
strum Aragonia regnum ut verissima celebrat
maximeque gloriolam de miraculosa fundatione
S. Sacelli, ac sanctuarij ecclesiis B. Virginis de
columna Cæsar-augusta. Tum certus est, D.
Iacobi in Hispaniam aduentus, ut quid secunda
traditione confirmatum: ubi namque hac
interuenit in hū aliud fortius requirendum argu-
mentum, ut antiquus ille dixit. Terullianus:

Traditio est, nihil amplius quara. Hanc duni-
sua perlustrat Apostolus prædicatione, Cæsar-
augustum venit, cui ut nobiliori atque illustriori
totius Hispanie ciuitati, paulo ante Cæsar Au-
gustus suum impostrarat nomen: hic aliquos ad
fides adduxit discipulos, paucos autem in tota
Hispania fidei subdidit Christianos, quotum nu-
merum alij ad septem, aij ad novem tamum
modo renocant. Hoc mihi in ore frequenter,
hanc in Hispanis implet philosophentiam,
B. Vir- quam ipsa confirmat experientia: Blanda faci-
ginis de co- lē recipiunt, & facilis dimittunt; dura diffi-
lumna cīlē recipiunt, & difficulter dimittunt. Blanda
Cæsar quilibet de facilis recipiunt figurae imprimen-
tanguis, & eadem illas dimittunt faciliter, dura
verò contrarie, non nisi difficulter quilibet re-
cipiunt, sed nec nisi dimittunt eadem diffi-
cultur. Satis leviter areat littera, seu quilibet
imprimitur figura, at quæ leui ventorum flatu
diffiliatur, idem in aqua: rupi verò ut illa in-
sculptatur, hoc opus: hic labor: atriam insculp-
tam si am hebet totis contendas nervis, non era-
des. Testatur D. Hieron. Hispanos esse di-
uersos, melancholicos, asperos, non excitatos,
non faciles, ut alia nationes. Vnde deservitil-
los Ezechiel propheta, pariter, & Iaiasilles vo-
cat gentem temibilem, dure ceruicis, ut alias
diximus, nec diffici potsumus: & nationes
alias, nobis esse excitatores, voluptatum, de-

liciaturque magis amatores, affabiores, be-
nigni res, & quantum exterius patet eis mi-
tiores, siveque facilis dectri am Evangelij fidem
que receptorunt: quam primum enim ad illas appo-
letunt Apoftoli, trilleni & milleni sua dabant
nomina Redemptori: Porto candem quoque
ciuiis fidem deseruerunt. Et quantum ex hilo-
ris colligimus: vnu integrum conuenit Procur-
iam Apoftoli, & alias aliam. D. Bartholo-
meus minorem Armeniam, D. Mathewus A-
ethiopiam. D. Simon Melopotamiam. D. Iudas
Thadæus Ægyptum, D. Ioannes Ephesum. D.
Paulus alias prope immenses. D. autem Iacobus
adiens Hispanos paucos, admodum Christo con-
ciliavit. Alig verumtamen Procuriam, que nol-
lo negotio fidei colla subiuderunt eo & fidei in
gum excuslerunt, ut vix aliqua sujicit in dem
vel parva memoria. Hoc autem Hispanus dignum
laude tribuitur, hanc ei coronam appendimus,
quod si non nisi arduo labore prædicatum fu-
luscerunt Euangelium, at verò a iam fœci
fuscepto, numerum deservierunt, inquam
fides illis Catholica puraque defecit, vi illam
nec omnis in vnum conflata potestas inferni, nec
immanis tyranni, nec in perij Romani bello:
na ferias, totiusque mundi potuerit superare,
perfidia. Illam tanto fundantur laudes D. Iaco-
bus, ut ad finem legationis suæ in Hispaniam,
nouem solummodo sit Christo lucratus: qua
causa, cum mox contabesceret, ac recubus
ad ripam fluminis Hebræ cum illis feci dectri
turus, ut tum temporis mos incoluerat, hinc
alio tangamus loco, ob tam exiguum de predi-
catione: sua pionerum, soleret animo pet-
sus. Ecce reperi cœlorum regina appetit,
licet a thuce vita circumdata mortali, Angelico
perducita per aera ministerio, coramque soce-
itate comitata, columnæ insidiosa ex lapide la-
pide, morentemque blandi latratur, ne tuis
anii um abiciat, perpendeat autem, quod
scepnumeto, hæc grata teisse manuata pace
sunt, melis tamen ex his colligatur distilla, si-
isque sibi, ne dubitet, assent exenitrum, ni-
mirum, quod ex illis paucis discipulis, princi-
cipium duceret per totam Hispaniam fidei mel-
lis nulli comparanda. Ad huius autem promissi
certitudinem inbet illa eo in loco sibi in horoem
extrem facillum, quod omnium, quæ mundus no-
uit, primum esse perhibetur, illo columbam in-
cludens, fortitudinis, ac pectus memoriale fa-
bilitatis.

Ex hac visione dedit D. Iacobus huius San-
ctuarij edificationi principium, ut ab illo tem-
pore

poterat scadis arque incōnīsa, manfert in
Christum fidēs Catholica, cultusq[ue] ph̄sima
Maris Maris, vt postmodū nūquā ab illa
defecit; illi nūquā Sacerdotes ap̄essent, fa-
c̄ia lectori, nūquā illi fideles, qui quod
homini est Christiani, tōto studio complecte-
refigur; ita vt illam diabolica nūquā euer-
tē poterit potentia, licet in hoc vñanimes
conspauerint, & hinc omnes diaboli, & illuc
imperij Romani tyranii faciūnt. Cum enim
illa bellūna poterit feritatis Diocletianus, &
Maximianus tōto fidem, Christique iomen
mundo exurbare toto laborent pectore, sci-
rent autem fidem nulli frequentiorem, pun-
tēnque, quam in Hispania confestari, deli-
nari illi efficerat scutiz vitum Hispanie pra-
sider Dacianum. Quām p̄simū hoc ille veuit,
quis numerū recenscat martyrum, quos gla-
dio cedente celo transtulit iniūctissimos? Vt
autē intellexit Cesar-Augustam mulierudine fio-
quentiā Christianorum, si eō conuantur,
eō velociter accurrit, sedemque figit, ubi
tantam innenit Christianorum multitudinem,
colore in fide adeo pertinaces, querunt tantam
martyrio affecta frequentiam, vt cum numerū
excedant, illos Ecclesia vocet innumerabiles,
sed nec tanta potuit fidem eruere barbaris, qui
falsa semper illo in Sacello virginis & illidata
Sed nec postmodū irrogati Mauris, tota-
que perdita Hispania, captaque Cesar-Augusta,
hoc vñquā poterint denoliri Sanctuarium,
diuersis locis et vicibus, at irrito conatu, cuius illi at-
tingantur euerlionem.
Reverit autem modernus Auctor, quod virgo
piralium locum illum ab execrabilis illi hominē
force defendit, omnes ad vnum occidens, qui
Sacra calix illi calixnam infere ritabantur:
accidente, enim repeate mortui in terram cor-
ruerunt: longe efficacius operante divina illa
arca, quam olim legalis illa huius figura, cum
clavis irreuelter approximantes interfeiens. Quo-

dam huius se veritati opponit historie, di-
gens, prædicta hæc crebat quæ de Mauro
euulgantur, attamen non est ut fieri possit,
intactum tempore Daciani, Sanctuarium po-
tuisse confervari, quæca venit intentione Ca-
sar-Augustam, vt totum eueret Christianismum,
& ibidem tamdiu eo animo refellerat. Nam
aut huius Sanctuarij aliqualem habuit noti-
tiā, aut non. Dicere vero, quod nullam
habuerit, cum tan in omnium oculis te ma-
nilēst̄ constiūt̄ unum videatur, vt illud abſcondi-
dere velle, possibiliter contradiceret, nec ar-
ce conclusi posset, contradictione involuit.
At fateri, quod eius habuerit notitiā, int-
erimque reliquerit, ob rationem prædictam,
maiorem involuit rationem impossibilitatis, at-
que incredibilitatis. Multa huius dari possent
responsis argumento, illasque diversas pro-
ducunt Auctores, huius Sanctuarij defensores:
His viam superaddo, desumpram ex doctrina
quām p̄sis vi fundamentum statuimus: scilicet
cum Deus aliquid decrevit ille illum con-
seruare, sic cuncta disponit, vt illud p̄s occu-
pis, habentes eius adversarij, cūs machinantur
eversionem, illam minus possit impediti,
aut eviceret, sicut in illo constat apertius, quod
de Moysi præluminis nec non in his iero Sal-
uatoris acti: cum enim in eum furerent inimici,
diabolica cuncti malitia cōmoti, quo manus illi
violentias injiciant de monte precipitanti, in-
ter illos medius, velut ambulans pertransibat, qui
castoris erant animosiores. Hoc enim est (Per me-
dium illorum ibat) vt nec vims, quidem tentaret
vel brachium extendere quo captiuum illum
comprehenderet. Hoc autem nunc agit sua de-
fensori actuabitur is, quod tempore Daciani mater-
ni honoris faciebat prop̄ gnatus. Charișimi Deo
qua Dei sunt, reclamamus, ex parte enim sua
nobis non decet effusus: sua nobis liberalis tri-
but beneficia, gratias, dona, quibus gloriam
mercamur anterioram. Amen.

Z. 22. 3. SUMMA